

Devet jezer v enem dnevu.

soboto na sv. Petra, dan ob 3. uri popoldne sem šel iz Srednje vasi v Bohinu. Spremljal me je Blaž Starè, po domače Primož, ki je pod Jelom doma; šla sva mimo sv. Pavla v starinižini na desno gori v hrib.

Zložno se gré kvišku, večidel v gozdih po „suhi grapi“, mimo „Cagovca“ čez hrib, Vélíki klanec imenovan, in kmalu po osmih (prišla sva) do Fernarske planine pri jezeru. V dobri koči sva odložila, kar sva seboj imela, in tú našla vso potrebno hišno posodo in orodje, še celó turšično moko, čeravno dozdam niti kozá niti druge živine in po takem tudi majeric ni bilo še tukaj. Primož vzame „žetlar“, in obá greva še četré ure naprej do studenca pri jezeru po vode. Studenec je jako mrzel in dober; okrog njega raste kreša. Primož mi je rekel, da ta kreša je najbolje zdravilo za jetiko. Ker nisem zdravnik, ne morem soditi, ali mi je Primož pravo povedal ali ne.

To jezero je kakih 200 korakov dolgo, 100 pa široko, zeló močvirno je in neprijazno.

Vrnivši se v kočó nazaj, (si napraviva na ognjišču ogenj, iz torbice vzameva klobase in kruh, pa tudi flaško slivovca ne pozabiva in polnega žetlarja dobre vode, — in večerja naji je bila skupaj. Zraven ognjišča leživa vsak na svoji klopi, in kramljava to in ono. Ko se nama začne dremati, povpraša me Primož: Gospod, ali smem čmalo moliti? Le! — mu odgovorim — pa zakaj me vprašate? Zato — mi reče — ker večidel gospodom molitev ni všeč; godrnjaje me je že marsikdo okregal: „gec cum tajfel!“ Tedaj tudi na ysoke gore nosi nektera novodobna gospoda svojo konfesionslosarijo! — In začel je Primož rožankranci peti, na zadnje pa še svetnikov ni bilo konca ne kraja. Ko po dolgi molitvi neha, (mu smehljaje rečem): „Primož, ta rožankranci je bil ta dolgi“; Primož pa mi odvrne: „ne, gospod, ta je ta kraji, ta poletosnji; zimski je še veliko dalji“. — Zdajci pa se vleževa na mrvo — in lahko noč!

Zjutraj kmalu po 4. uri vstaneva. Solnce je že v kočó kukalo. Po požirku slivovca odrineva po Kristofovi dolini mimo Vševneka in prideva ob 5½ uri na Dednjo polje. Tú stoji kakih 15 strganih koč; koj potem se nahaja ovčarija in tudi

nekaj enacih koč. Na strani pustivši Vélíko planíno, Vazo, Kredó, sva prišla ob 7 $\frac{1}{4}$ uri na Tičarico. Primož zauka, in divji kozel skoči doli navzdol proti 3 jezerom.

Na kraji Tičarice ti je, dragi bralec, velikansk razgled na 3 jezera, veliko skalnato dolino; pri Salcburgu kažejo popotnikom enako „Kamnito morje“, ki pa nič ni proti tej naši; sèm ter tje vidiva ovčarske kočé, zarobljene z velikim snežnim golim hribom od Čérne prsti tje do Grada, za njimi je Soča, Trenta, Boyec; naprej od Grada je dolina od Triglava doli, nasproti Grada se vidi Vršač, nazaj do Tičarice pa je velikansko hribovje: Kópica in Zevnarica. Očino zelje (Edelweiss) sem našel tù, ki pa še cvetelo ni. Po majhnem zajutrkú se podava čez skale doli do treh jezer. Primož zapazi tù kočé podrte ter milo toži: „Uhogi Bohinci! to so vam pa gotovo sedaj zopet sovražne roke naredile.“

Med onim časom, ko je Primož šel podrlih koč ogledovat, sem jaz jezera opazoval. Malih žabic (pubčev) je mrgolelo vse polno do dna; voda je čista in globoka, gorkote ima 10 do 12 stopinj. Na enkrat zagledam v vodi po skalah laziti prečudne živalice; majhno glavico in majhne nožice, kakor mravljínčki, so kazale iz svoje hišice, která je bila čudno napravljena, en palec dolga in okrogla kakor drobán svinčnik, iz mecesnove skorje, podolgoma po skorji mecesnjevih zelenih bodekov položena; v vodi se je to rumenkasto-zeleno spreminjalo. Vlovil sem nekatere ru-jave in manj bolj zelenkaste, ter videl, da razloček v barvi le tisti mecesnjevi bodeki delajo. Eno hišico denem na dlan; kar živalica ven pride ter izpusti rumenkast sok na roko pa hitro šine zopet nazaj v hišico. Jelo me je potem skleti na dlanu, in čeravno sem se umijem, me skli čez 3 ure, rumena pičica pa se mi je poznala cela dva dni na roki.

Prvo jezero je kakih 400 do 500 korakov dolgo in široko, drugo je krajše in ože, tretje pa še precej manjše. Kadar pridem na veliko vode, so vsa tri jezera skupaj zlita. Vše s Tičarice sva slišala meni neznane klice. Primož pravi, da kak Bovčan zgubljene kože išče, ker so skale tako strgane, da večkrat kaka koza noter pade in ven ne more; tudi krave in konji si večkrat noge zlomijo. Po teh strganih skalah sva naprej skakala in prišla ob 3 $\frac{1}{4}$ 9. uri „na lašte pri mizi“. Na kamnitem podnožji leži čez pedenj debela plošča, 8 pednjev dolga in 7 široka. Na levo stran sva pustila Bovčanske kočé „pri uti pod Gradom“, vrnivši se zopet v dolino in prišla k jezeru „Močiven pri uti.“ To jezero je ^{malaj} 200 korakov dolgo, bolj ozko, čisto kakor kristal, mrzlo pa, da voda ^{jezera} koma 5 stopinj gorkote ima; jako dobra je za pitje, Primož mi je rekel, da to so „arenije“. Od daleč nas gleda Bovčan „fěst fant“ v cokljah; jaz (ga povabim) k nama; ^{malaj} čimalo boječ pride in pové, da je kozo zgubil, ktero že dva dni išče. Zraven jezera smo vsi skup sedli in okrepčali se s klobasami in kruhom, ter pili dobro vodo „arenijo“. Bovčan se zahvali in gré doli, jaz in Primož pa gori naprej.

520210903

Kmalu prideva do Škrvanta, studenca za kočami „pri uti“. Tukaj Savica izpod skal izvira, pa koj napravi tolikoš en potok, da bi lahko gnal mlin vsaj z enim tečajem; voda (bistra) je tako mrzla, da jo človek ^{vedno} dvakrat srkne; ne vem, ali ima tri do do štiri stopinje toplote.

Odtodi naprej je dolina polna snega, ^{večidel} od plazov z gorā, ktere na desno skoraj ^{korajno} ~~nebo~~ segajo. Korajno korāčiva po snegu naprej, ki je bil gotovo 10 sežnjev globok; na tem mestu — pravi Primož — je medved pred en ^{mlajši} ~~par let~~ kar 10 jarcev na enkrat pomoril; dragi bralci sami lahko uganejo, da take pripovedke samotnega popotnika malo stresejo. Potovaje naprej zagleda Primož zelen hribček ter mi naznani, da zadej za njim je „Črno jezero“. In res je bilo tako; ob $\frac{3}{4}$ na 10 (prišla/sva) tje.

To jezero je precej veliko; na zgornjem kraji ga je nekoliko še sneg zakrival in ledene plošče, s snegom krite, ^{plavale so} po njem; zelo globoko je in zmirom enako, voda njegova se vidi čisto črna. Na skali nad jezerom našel sem napis: Pavich, Bolle, Sest 1871.

Še naprej gori, že prav pod Vršacem* ki ga je naš Vodnik, ves navdušen velikanskega gorenskega sveta, tako krasno popisal, je „Rujavo jezero“ in koj zraven njega zadnje jezero „na portnah za timenom“, katerih pa nisem šel pogledat, ker so, kakor mi je gori omenjeni Bovčan rekel, še pod snegom. Tedaj pozdravljen mi bodi za danes ti velikanski Vršač z obema jezeroma! Drugi pot se vidimo, kajti ura je že 10., ob 7. pa morem biti na Bleškem jezeru. Ali bo to mogoče, vprašam Primoža, „Predolgo sva se povsod mudila — vendar, gospod, če ta najhitrejše narediva, sva ob 3. uri v Srednji vasi“. In Primož jo je zadel, kakor se sploh, kedar sem ga vprašal, koliko je ura, nikoli ni zmotil za 5 minut. Jela sva res hitro hoditi. Čez „Gvaško brdo“ sva prišla k „Beli skali“ $\frac{3}{4}$ na 12. Navzdol gredoč pa zavpije Primož: „Ježeš! moja kočā gori; ravno k pogrebu prideva!“ Ko prideva do pogorišča, vidiva, da je požar pokončal celo pohišstvo; samo tram je bil še dober. In milo zdihne Primož: „Pa le spet je naš „bohinški prijatelj“ to napravil!“ Silim ga preč, ker pomagati ni nič več; ali on se zmirom le nazaj ozira in toži: „moja kočā, moja kočā!“ Res hudobno mora biti tako srce, kteremu se ne smili ubogi Bohinec! — Ura je bila 12. Ker pri maši nisva mogla biti, mi reče Primož: „Gospod! ali Vam smem lepo molitvico moliti?“ — Le! — kajti meni se zelo mudi. Ko jo končā, sliši zvonec in kmalu zagleda Bovčanskega pastirja; brzo skoči k njemu ter ga vpraša: „Fant! kdo je mojo kočā zapalil?“ — „Jaz ne vem“ — dobil je za odgovor. „Kdo pa?“ in v tem hipu ga zgrabi za ušesa; fant se strga iz njegovih pesti in zbeži.

Zdajci grēva po dolinah naprej, in v pol ure prideva do „Črnega jezera pod orlovim kamnom“. Črno jezero (na videz je) globoko, srednje velikosti, pa še bolj gorko. Od todi naprej raste smreka; tukaj doge delajo za škafe.

* Ta vrh mi Vodnikov „Vršac“ ni tu omenjeni vrh, ampak Mali Triglav. O Vodnikovem Vršacu priobčimo v kratkem posebno razpravo. Uredništvo.

Ob 1. uri bila sva ravno na robu nad Savico. Primož me popraša: Gospod! ali se vam rado v glavi zvrti? „Ne!“ — To je dobro — pravi, potlej pa že prideva tu doli. Ko pa se ozrem navzdol, me vendar malo groza obide; ali mislim si, vsaj moreva naprej. Koračila sva tedaj naprej. Ko sva okrog skal se začela zavijati, zapaziva dva gada, ali kakor jim tukaj pravijo, modrasa, enega belo-črnega, drugega rujavo-črnega križastega. Po stopnicah „v smerekah“ vsekanih, sva se plazila naprej in tako na levi strani Savice ob $\frac{3}{4}$ na 2 prišla k Bohinjskemu jezeru.

Majhen čolniček je sicer na kraji privezan bil; ali ker se je k zelo hudemu vremenu pripravljalo, bilo je jezero jako nemirno, tedaj nevarno; zato sva jo raji na levi strani za jezerom potegnila in prišla, sicer srečno, pa vsa mokra ob $\frac{3}{4}$ uri v Srednjo vas k Svici.

Malo kosilec se mi je zdaj kaj dobro prileglo. Slovo sem vzel od poštenih Bohincev s srčno željo, naj jih pravični Bog reši kmalu hudih nadlog! Iz polnega grla zavpijem: „Na zdravje!“ z Bogom! — in se odpeljem. Ob 6. uri sem bil na Bleškem jezeru „pri Petranki“.

Tako sem v enem dnevu obhodil devet jezer — od 5. ure zjutraj do 6. popoldne.

Morebiti te moje črtice še koga drugega napotijo, da ne ostane samo pri Bleškem jezeru, temveč da gre ogledat čudapolnih krajev, o katerih naš Vodnik poje:

Pod velikim tukaj Bogom
Breztelesen bič želim,
Čiste sape sred' mej krogom
Menim, da že v neb' živim!

Zdaj pa še nekaj:

Ker je čas prišel, našega slovenskega velikana „Triglava“ obiskati, naj povem, da sva lansko leto 18. septembra z gosp. Jeločnikom za vodnika imela Šesta in njegovo hčer Rozalko. Šli smo iz Srednje vasi, prenočili na Belem polji, od 8. do 10. ure smo bili na vrhu; doli smo šli čez „Sedlo“ in „Krho“ in prišli ob 5. k „Šmercu“ v Mojstrano. Ob 7. uri zvečer se še le železnica iz Dovjega proti Ljubljani odpelje. Pot na Triglav je toliko popravljena, da se povsod lahko in brez nevarnosti gre. Iz Ljubljane se v 2 dnevih lahko cela pot dovrši. Tedaj le gori na goro!

V Ljubljani, 29. junija 1872.

France Kadilnik.